

# ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС ТА МАКРОЕКОНОМІЧНА РІВНОВАГА

## План

1. Поняття платіжного балансу.
2. Основні характеристики показників платіжного балансу.
3. Основні методи регулювання платіжного балансу

Лекція до питання 1.

**Платіжний баланс** - балансовий рахунок міжнародних операцій - це вартісний вираз всього комплексу зовнішньоекономічних зв'язків країни у формі співвідношення надходжень і платежів.

Балансовий рахунок міжнародних операцій є кількісним і якісним вартісним виразом масштабів, структури і характеру зовнішньоекономічних операцій країни, її участі в світовому господарстві.

Останнім часом на додаток до платіжного балансу, що містить відомості про рух потоків цінностей між країнами, складається баланс міжнародних активів і пасивів країни, що відображає її міжнародне фінансове положення в категоріях запасу. Він показує, на якому ступені інтеграції в світове господарство знаходиться країна. У ньому відображається співвідношення на даний момент вартості одержаних і наданих країною кредитів, інвестицій, інших фінансових активів. Показники міжнародної фінансової позиції і платіжного балансу взаємозв'язані.

З бухгалтерської точки зору платіжний баланс завжди знаходиться в рівновазі. Але по його основних розділах має місце або активне сальдо, якщо надходження перевищують платежі, або пасивне - якщо платежі перевищують надходження.

### **Структура платіжного балансу.**

Платіжний баланс має наступні розділи:

1. Торговий баланс. Співвідношення вартості експорту і імпорту товарів утворює торговий баланс. Оскільки значна частина зовнішньої торгівлі здійснюється в кредит, існують відмінності між показниками торгівлі і платежів і надходжень, фактично вироблених за відповідний період.

Економічне значення активу або дефіциту торгового балансу стосовно конкретної країни залежить від її положення в світовому господарстві, характеру її зв'язків з партнерами і загальної економічної політики. Для країн, що відстають від лідерів по рівню економічного розвитку, активний торговий баланс необхідний як джерело валютних засобів для оплати міжнародних зобов'язань по інших статтях платіжного балансу. Для низки промислово розвинених країн (Японія, Німеччина і ін.) активне сальдо торгового балансу використовується для створення другої економіки за рубежем. Пасивний торговий баланс вважається небажаним і звичайно оцінюється як ознака слабкості зовнішньоекономічних позицій країни. Це правильно для розвиваються країн, що випробовують брак валютних надходжень. Для

промислового розвитку країн це може мати інше значення. Наприклад, дефіцит торгового балансу США (з 1971 р.) пояснюється активним просуванням на їх ринок міжнародних конкурентів (Західної Європи, Японії, Гонконга, Тайваню, Південної Кореї і інших країн) по виробництву товарів все більшої складності.

2. Баланс послуг і некомерційних платежів включає платежі і надходження по транспортних перевезеннях, страхуванні, електронної, телекосмічної, телеграфної, телефонної, поштової і іншим видам зв'язку, міжнародному туризму, обміну науково-технічним і виробничим досвідом, експертним послугам, змісту дипломатичних, торгових і інших представництв за межею, передачі інформації, культурним і науковим обмінам, різним комісійним зборам, рекламі, ярмаркам і т.д.

«Невидимі» операції – операції, які не відносяться до експорту і імпорту товарів, тобто відчутних цінностей: послуги, рухи доходів від інвестицій, операції військового характеру і односторонні переклади. В їх складі виділяються три основні групи операцій: послуги, доходи від інвестицій, односторонні переклади.

За прийнятими в світовій статистиці правилами в розділ «послуги» входять виплати доходів по інвестиціях за межею і відсотків по міжнародних кредитах, хоча по економічному змісту вони ближчі до руху капіталів і послуг. У платіжному балансі виділяються статті: надання військової допомоги іноземним державам, військові витрати за рубежем. Вони як би примикають до операцій послуг.

Односторонні переклади включають: державні операції - субсидії іншим країнам по лінії економічної допомоги, державні пенсії, внески в міжнародні організації; приватні операції – грошові перекази іноземних робітників, фахівців, родичів на батьківщину.

Баланс руху капіталів і кредитів виражає співвідношення вивозу і ввезення державних і приватних капіталів, наданих і одержаних міжнародних кредитів. По економічному змісту ці операції діляться на дві категорії: міжнародний рух підприємницького і позикового капіталу.

Завершальні статті платіжного балансу відображають операції з ліквідними валютними активами, в яких беруть участь державні валютні органи, внаслідок чого відбувається зміна величини і складу централізованих офіційних золотовалютних резервів.

## КЛАСИФІКАЦІЯ СТАТЕЙ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ ПО МЕТОДИЦІ МВФ.

### А. Поточні операції

Товари

Послуги

Доходи від інвестицій

Інші послуги і доходи

Приватні односторонні переклади

Офіційні односторонні переклади

Підсумок: А. Баланс поточних операцій

В. Прямі інвестиції і інший довгостроковий капітал

Прямі інвестиції

Портфельні інвестиції

Інший довгостроковий капітал

Підсумок:  $A+B$  (відповідає концепції базисного балансу в США)

З. Короткостроковий капітал

Д. Помилки і пропуски

Підсумок:  $A+B+C+D$  (відповідає концепції в США)

Е. Компенсуючі статті

Переоцінка золото - валютних резервів, розподіл і використання

СДР

Ф. Надзвичайне фінансування

Г. Зобов'язання, створюючи валютні резерви іноземних офіційних органів.

Підсумок:  $A+B+C+D+E+F+G$  (відповідає концепції офіційних розрахунків в США)

Н. Підсумкова зміна резервів

СДР

Резервна позиція в МВФ

Іноземна валюта

Інші вимоги

Кредити МВФ

## **Лекція до питання 2. Чинники, що впливають на платіжний баланс**

***Платіжний баланс має прямий і зворотний зв'язок з відтворенням.*** З одного боку, він складається під впливом процесів, що відбуваються у відтворенні, а з іншою - впливає на нього, оскільки впливає на курсові співвідношення валют, золотовалютні резерви, валютне положення, зовнішню заборгованість, напрям економічної, зокрема валютної, політики, стан світової валютної системи. Платіжний баланс дає уявлення про участь країни в світовому господарстві, масштабах, структурі і характері її зовнішньоекономічних зв'язків.

*На стан платіжного балансу впливає ряд чинників:*

1. Нерівномірність економічного і політичного розвитку країн, міжнародна конкуренція.

2. Циклічні коливання економіки. У платіжних балансах знаходять вираз коливання, підйоми і спади господарської активності в країні, оскільки від стану внутрішньої економіки залежать її зовнішньоекономічні операції. Зростання виробництва викликає збільшення імпорту палива, сировини, устаткування, а при уповільненні темпів економічного зростання ввезення товарів скорочується. Експорт товарів, капіталів, послуг більшою мірою реагує на зміни умов світового ринку. При млявому господарському розвитку вивіз капіталу звичайно збільшується. При прискореному розвитку економіки, коли ростуть прибутки, посилюється кредитна експансія в країні, підвищується

процентна ставка, темп вивозу капіталу падає. Через асинхронності сучасний економічний цикл його коливання впливають на платіжний баланс часто побічно. Світові економічні кризи приводять до великомасштабних дефіцитів платіжних балансів то одних, то інших країн.

3. Зростання закордонних державних витрат. Важким тягарем для платіжного балансу є зовнішні урядові витрати, які переслідують різноманітні економічні і політичні цілі.

4. Мілітаризація економіки і військові витрати. Непряма дія військових витрат на платіжний баланс визначається їх впливом на умови виробництва, темпи економічного зростання, а також масштабами вилучення з цивільних галузей ресурсів, які могли б використовуватися для капіталовкладень, зокрема в експортні галузі. Якщо експортні галузі завантажені військовими замовленнями, а засоби, які можна застосувати для розширення вивозу товарів, прямують на військові цілі, це приводить до скорочення експортних можливостей країни. Гонка озброєнь викликає збільшення імпорту військово-стратегічних товарів, зокрема багатьох видів сировини (нафти, каучуку, кольорових металів), понад нормальні потреби мирного часу.

5. Посилення міжнародної фінансової взаємозалежності. Це обумовлено збільшенням масштабів вивозу капіталів, розвитком світового ринку позикових капіталів, включаючи євrorинки, фінансові ринки, в умовах лібералізації умов операцій. Важливим чинником руху капіталів стала потреба в залученні позикових засобів для покриття його пасивного сальдо. У результаті фінансова взаємозалежність країн стала сильнішою комерційній взаємозалежності. Це підсилює валютні і кредитні ризики, в першу чергу ризик неплатоспроможності позичальника. Подвійний вплив вивозу капіталу на платіжний баланс країни-експортера полягає у тому, що він збільшує його пасив, але служить базою для притоки в країну відсотків і дивідендів через певний період. Проте вивіз капіталу відволікає засоби, які могли б бути використані для модернізації експортних галузей.

6. Зміни в міжнародній торгівлі. НТР, зростання інтенсифікації господарства, перехід на нову енергетичну базу викликають структурні зрушення в міжнародних економічних зв'язках. Інтенсивнішою стала торгівля готовими виробами, зокрема наукоємкими товарами, а також нафтою, енергоресурсами. Різке підвищення цін на нафту привело до дефіциту поточних операцій платіжного балансу країн - імпортерів нафти і активізації платіжного балансу нафти експортуючих країн.

7. Вплив валютно-фінансових чинників на платіжний баланс. Девальвація звичайно заохочує експорт, а ревальвація стимулює імпорт за інших рівних умов. Нестабільність світової валютної системи погіршує умови міжнародної торгівлі і розрахунків. В очікуванні зниження курсу національної валюти відбувається зсув термінів платежів по експорту і імпорту: імпортери прагнуть прискорити платежі, а експортери, навпроти: затримують отримання вирученої іноземної валюти.

8. Негативний вплив інфляції на платіжний баланс. Підвищення цін знижує конкурентоспроможність національних товарів, утрудняючи їх експорт,

заохочує імпорт товарів і сприяє втечі капіталів за межу.

9. Надзвичайні обставини - неврожай, стихійні біди, катастрофи і т.д. негативно впливають на платіжний баланс. Платіжні баланси реагують на торгово-політичну дискримінацію певних країн, що створюють штучні бар'єри і перешкоджаючих розвитку взаємовигідних відносин.

### **Лекція до питання 3. Основні методи регулювання платіжного балансу**

**Державне регулювання платіжного балансу** - це сукупність економічних, зокрема валютних, фінансових, грошово-кредитних заходів держави, направлених на формування основної статі платіжного балансу, а також покриття сальдо, що склалося.

Необхідність державного регулювання платіжного балансу обумовлена наступними причинами:

1. Платіжним балансам властива неврівноваженість, що виявляється в тривалому і крупному дефіциті у одних країн і надмірному активному сальдо у інших. Нестабільність балансу міжнародних розрахунків впливає на динаміку валютного курсу, міграцію капіталів, стан економіки. Наприклад, покриваючи дефіцит поточних операцій платіжного балансу національною валютою, США сприяли експорту інфляції в інші країни, створенню надлишку доларів в міжнародному обороті.
2. Після відміни золотого стандарту в 30-х роках XX в. стихійний механізм вирівнювання платіжного балансу шляхом цінового регулювання діє слабо. Тому вирівнювання платіжного балансу вимагає цілеспрямованих державних заходів.
3. В умовах інтернаціоналізації господарських зв'язків підвищилося значення платіжного балансу в системі державного регулювання економіки. Задача його урівноваження входить в круг основних задач економічної політики держави разом із забезпеченням темпів економічного зростання, заборонаю інфляції і безробіття.

Матеріальною основою регулювання платіжного балансу служать:

- 1) державна власність, зокрема офіційні золото - валютні резерви;
- 2) зростання частки (до 40-50%) національного доходу, що перерозподіляється через державний бюджет;
- 3) безпосередню участь держави в міжнародних економічних відносинах як експортера капіталів кредитора, гаранта, позичальника;
- 4) регламентація зовнішньоекономічних операцій за допомогою нормативних актів і органів державного контролю.

Методи регулювання платіжного балансу направлені або на стимулювання експорту, або на обмеження імпорту товарів, а також на обмеження вивозу капіталів і залучення іноземних капіталів.

1. **Дефляційна політика** включає обмеження бюджетних витрат переважно на соціальні цілі, заморожування цін і заробітної платні. Одним з найважливіших її інструментів служать фінансові і грошово-кредитні заходи:

зменшення бюджетного дефіциту, зміна облікової ставки центрального банку (дисконтна політика), кредитні обмеження, встановлення меж зростання грошової маси.

**2. Девальвація** - зниження курсу національної валюти, направлене на стимулювання експорту і заборону імпорту товарів. Проте роль девальвації в регулюванні платіжного балансу залежить від конкретних умов її проведення і супутньої загальноекономічної і фінансової політики. Девальвація стимулює експорт товарів лише за наявності експортного потенціалу конкурентоздатних товарів і послуг і сприятливої ситуації на світовому ринку.

**3. Валютні обмеження** - блокування інвалютної виручки експортерів, ліцензування продажу іноземної валюти імпортерам, зосередження валютних операцій в уповноважених банках, направлене на усунення дефіциту платіжного балансу шляхом обмеження експорту капіталу і стимулювання його притоки, а також заборони імпорту товарів.

**4. Фінансова і грошово-кредитна політика** – політика, направлена на зменшення дефіциту платіжного балансу за рахунок бюджетних субсидій експортерам, протекціоністського підвищення імпортних мит, відміни податку з відсотків, виплачуваних іноземним утримувачам цінних паперів в цілях припливу капіталу в країну.

**5. Спеціальні заходи державної дії на платіжний баланс** в ході формування його основних статей:

- регулювання торгового балансу: стимулювання експорту і обмеження імпорту.
- регулювання «невидимих» операцій: обмеження норми вивозу валюти туристами даної країни; пряма або непряма участь держави в створенні туристичної інфраструктури в цілях залучення іноземних туристів;
- сприяння будівництву морських судів за рахунок бюджетних коштів для зменшення витрат по статті «Транспорт»;
- розширення державних витрат на НДР в цілях збільшення надходжень від торгівлі патентами, ліцензіями, науково-технічними знаннями і т.д.; регулювання міграції робочої сили. Зокрема, обмеження в'їзду іммігрантів для скорочення перекладів для іноземних робітників.
- регулювання руху капіталу: з одного боку, заохочення зовнішньоекономічної експансії національних монополій, а з іншою - стимулювання притоки іноземних і репатріації національних капіталів. Цій меті направлена діяльність держави як експортера капіталів, створюючи сприятливі умови для приватних закордонних інвестицій і вивозу товарів. Урядові гарантії по інвестиціях забезпечують страхування комерційного і політичного ризику.

При активному платіжному балансі державне регулювання направлено на усунення небажаного надмірного активного сальдо. З цією метою розглянуті вище методи - фінансові, кредитні, валютні і інші, а також ревальвація валют використовуються для розширення імпорту і заборони експорту товарів, збільшення експорту капіталів (зокрема кредитів і допомоги країнам, що розвиваються) і обмеження імпорту капіталів. Звичайно застосовується компенсаційне регулювання платіжного балансу, засноване на поєднанні двох

протилежних комплексів заходів: рестрикційних (кредитні обмеження, зокрема підвищення процентних ставок, заборона зростання грошової маси, імпорту товарів і ін.) і експансіоністських (стимулювання експорту товарів, послуг, рухи капіталів, девальвація і т.д.).

Міждержавне регулювання платіжного балансу виникло з середини 70-х років як наслідок інтернаціоналізації господарських зв'язків і недостатньої ефективності національного регулювання. Із зростанням ролі зовнішніх чинників відтворення тривале неравновесие платіжного балансу підсилює диспропорції в економіці окремих країн і в світовому господарстві. Тому провідні країни розробляють методи колективного регулювання платіжного балансу.

До міждержавних засобів регулювання платіжних балансів відносяться:

- узгодження умов державного кредитування експорту;
- двосторонні урядові кредити,
- короткострокові взаємні кредити центральних банків в національних валютах за угодами «своп»;
- кредити міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій, раніше всього МВФ.

Перевищення допустимої в світовій спільноті норми заборгованості країни ставить проблеми економічного, а потім політичного характеру. Оскільки ринки обмежують кредити таким країнам, покриття дефіциту її платіжного балансу можливе лише за рахунок умовних кредитів, зокрема МВФ, передбачаючих стабілізаційні програми, а також втручання кредиторів і міжнародних організацій в економіку і політику країн-позичальників. Тому в цілях зменшення ризику подібної залежності країни-боржники, зокрема промислово розвинені, переорієнтовують економічну політику в цілях зменшення зовнішнього державного боргу. Ефективним засобом оздоровлення платіжного балансу є скорочення військових витрат, зокрема зарубіжних.

*Загальний стан зовнішньоекономічних зв'язків країни характеризується її платіжним балансом.*

**Платіжний баланс** – це співвідношення всієї сукупності надходжень з-за кордону та платежів за кордон за певний відрізок часу (рік, квартал, місяць). Якщо надходження платежів перевищує видатки, платіжний баланс вважають активним (таким, що має позитивне сальдо); у протилежному випадку – пасивним (таким, що має від'ємне сальдо).

Міжнародні поточні розрахунки між країнами здійснюються у відповідних національних валютах згідно з існуючими валютними курсами або у твердій, конвертованій валюті.

Основа платіжного балансу – групування всіх видів угод результати яких пов'язані зі зростанням потреб в товарах та послугах або з надходженням іноземної валюти в країну. Платіжний баланс складається згідно з принципом подвійного рахунка. Останній полягає у тому, що кожна угода записується на двох рахунках: дебетовому, який свідчить про надходження товару на даний рахунок, та кредитовому, який характеризує надання товару або виплату коштів з даного рахунку.

Експорт товарів та послуг дарів, приток капіталу фіксуються на кредитовому рахунку платіжного балансу зі знаком «+». Імпорт товарів, іноземних інвестицій, займів і кредитів, які відправляються за кордон, відображаються на дебетовому рахунку зі знаком «-».

Платіжний баланс складається з двох частин (рис. 6.1)

1. Баланс поточних операцій.
2. Баланс фінансових операцій з капіталом.

Офіційні резерви  
Торгівельний баланс  
Міжнародний рух  
підприємницького капіталу  
Портфельні інвестиції  
Прямі іноземні інвестиції  
Баланс послуг і  
некомерційних платежів  
Чисті факторні доходи з-за  
кордону  
Баланс поточних міжнародних трансфертів  
Баланс експорту та імпорту послуг  
Міжнародний рух  
позичкового капіталу  
Довгострокові та  
середньострокові операції  
Короткострокові операції  
Платіжний баланс  
Баланс поточних  
операцій  
Баланс фінансових  
операцій з капіталом

Рис.6.1. Структура платіжного балансу

Усі частини платіжного балансу взаємопов'язані. Дефіцит балансу поточних операцій означає, що експорт товарів та послуг є недостатнім для оплати імпорту товарів та послуг. Здійснити фінансування цього дефіциту можливо шляхом одержування займів з-за кордону або продажу іноземцям матеріальних та фінансових активів країни, що відображається в балансі фінансових операцій з капіталом.

Та навпаки, позитивне сальдо супроводжується купівлею закордонних матеріальних та фінансових активів і відтоком грошових коштів по другому балансу. Незбалансованість міжнародного руху поточних операцій та фінансових операцій з капіталом регулюється зміною офіційних резервів

(запасів іноземної валюти у Центральному банку країни).

1. Баланс поточних операцій складається з:

1.1. Торгівельного балансу, який показує різницю між товарним експортом країни та її товарним імпортом

1.2. Балансу послуг та некомерційних платежів

Економічне значення активу або дефіциту торговельного балансу залежить від становища країни в світовому господарстві, характеру зв'язків з партнерами та спільної економічної політики. Для розвинутих країн (Японія, США, Німеччина та ін.) активне сальдо торговельного балансу використовується для створення другої економіки за кордоном. Для країн, що розвиваються активний торговельний баланс потрібен для сплати міжнародних зобов'язань за іншими статтями платіжного балансу. Пасивний торговельний баланс оцінюється як ознака слабкості зовнішньоекономічних позицій країни.

Баланс послуг включає платежі та надходження з:

страхування;

транспортних перевезень;

міжнародного туризму;

експортних послуг;

обміну науково-технічним та виробничим досвідом;

рекламі та ін.

2. Баланс фінансових операцій з капіталом враховує надходження коштів за наступними категоріями:

2.1. Міжнародний рух підприємницького капіталу.

2.2. Міжнародний рух позикового капіталу.

Підприємницький капітал включає: прямі іноземні інвестиції та портфельні.

Міжнародний рух позикового капіталу класифікується за терміном дії (довго-, середньо- та короткострокові операції).

4. Розрахунок платіжного балансу

Платіжний баланс є систематичним підсумовуванням записів усіх економічних трансакцій з товарами, послугами та фінансовими активами протягом певного періоду між резидентами однієї країни та резидентами інших країн світу.

Платіжний баланс реєструє джерела (надходження) і використання (платежі) коштів для зовнішніх трансакцій країни. Він не є ані балансовим звітом, ані звітом про результати господарської діяльності, це – форма звіту про джерела і використання коштів, яка відображає зміни в активах, пасивах та вартості майна з урахуванням зобов'язань протягом визначеного періоду. Джерелами коштів є експорт, доходи від інвестицій, отримані трансферні платежі з-за кордону, короткотермінові та довготермінові позики. Використання коштів є імпортом, доходи від інвестицій, сплачені за кордон, трансферні платежі за кордоном, довготермінові й короткотермінові кредити та інвестиції за

кордоном і збільшення офіційних резервних активів. Платіжний баланс складається згідно з принципами подвійного запису, прийнятого в бухгалтерії, коли кожна транзакція має два однакові записи – дебет і кредит. Будь-які транзакції, результатом яких є надходження з-за меж країни або збільшення чистих вимог до іноземців, записуються як кредит. Надходження, незалежно від їх форми, реєструються як дебет. І навпаки, будь-які транзакції, що їх результатом є платежі за межі країни або збільшення чистих зобов'язань перед іноземцями, записуються як дебет. Платежі реєструються як кредит. Якщо всі міжнародні транзакції в платіжному балансі поділити на вертикальні колонки дебету і кредиту, сума дебету має дорівнювати сумі кредиту. Між дебетом і кредитом завжди існує ідентична рівність, оскільки записам кредиту, які є результатом надходжень від продажу товарів, вимог чи офіційних резервів, мають відповідати запису дебету, які є результатом платежів за купівлю знову ж таки товарів, вимог чи офіційних резервів. Платіжний баланс може бути поділений на три ширші частини: поточний рахунок, у якому записуються транзакції з товарами і послугами та трансферні платежі, рахунок руху капіталів, який відображає зміни у фінансових активах і пасивах країни, і офіційний міжнародний резервний рахунок, у якому записуються транзакції з монетарним золотом та іншими резервними активами, такими як конвертована валюта, «резервний транш» країни в Міжнародному валютному фонді і володіння спеціальними правами запозичення в МВФ. Зведений платіжний баланс наведено в табл. 6.1.

Таблиця 6.1- Зведений платіжний баланс

|                                 | Дебет  | Кредит | Сальдо | Сукупний баланс          |
|---------------------------------|--------|--------|--------|--------------------------|
| 1                               | 2      | 3      | 4      | 5                        |
| Поточний рахунок                | (-)100 | (+)75  | -25    | Торговельний баланс      |
| А. Товари і послуги             |        |        |        |                          |
| експорт товарів                 |        | +      |        |                          |
| імпорт товарів                  | -      |        |        |                          |
| витрати на транспортування      | -      |        |        |                          |
| витрати на туризм               | -      |        |        | Баланс поточного рахунку |
| отриманні відсотки та дивіденди |        | +      |        |                          |
| Б. Односторонні перекази        |        | +      |        |                          |
| отриманні приватні перекази     |        |        |        |                          |
| урядові трансфери за кордон     | -      |        |        |                          |
| Рахунок руху капіталів          |        |        | +20    |                          |
| приплив довготермінового        |        |        |        |                          |

|                            |           |   |   |            |                |
|----------------------------|-----------|---|---|------------|----------------|
| капіталу                   | погашення |   | + |            |                |
| довготермінових            | позик     | - |   |            | Базовий баланс |
| відплив короткотермінового |           | - |   |            |                |
| капіталу (чистий)          |           |   |   | +5         |                |
| Офіційні резерви           |           |   |   |            |                |
| приплив монетарного золота | -         |   |   |            |                |
| офіційна купівля           |           |   |   |            |                |
| іноземні валюти            | -         |   |   |            |                |
| розподіл отриманих СПЗ     |           |   | + |            |                |
| резервна позиція в МВФ     |           |   | + |            |                |
|                            |           |   |   | $\Sigma=0$ |                |

Таблиця складається з ілюстративних трансакцій. Сума дебету абсолютно ідентична сумі кредиту, а алгебраїчне підсумування сальдо поточного рахунку, рахунку руху капіталів та офіційних резервів дорівнює нулю. Поточний платіжний баланс має завжди дорівнювати балансові руху капіталу плюс офіційні резерви (з оберненим знаком), оскільки платіжний баланс складається як бухгалтерська форма. В показниках економічних трансакцій це означає, що коли зростання вимог до іноземців переважатимуть зобов'язання перед іноземцями хоч на якусь мінімальну величину, тобто коли країна спроможна інвестувати за кордоном, то експорт повинен переважати над імпортом. Якщо ж, країна має дефіцит поточного рахунку, він повинен перекриватися інвестицією з-за кордону і/або за рахунок втрати резервів. У табл. 6.1 чистий поточний платіжний баланс вказує на те, що експорт є більшим за імпорт на 25 одиниць. Ця величина перекривається припливом капіталу (20) та відпливом резерву (5).